

[Niels Helveg Petersen.]

Den tidsmæssige sammenhæng af disse to forløb er så slående, at den selvsagt ikke er nogen tilfældighed. Øst-vestafspændingen og fællesmarkedets udvidelse har selvfølgelig en dyb indre politisk sammenhæng. Forløbet gør det helt meningsløst at omtale EF's udvidelse og udvikling som noget aggressivt vesteuropæisk udspil, der rummer en trussel imod den europæiske afspænding. Jeg vil her gerne citere, hvad den russiske partichef, Bresnjev, sagde i sin tale den 20. marts 1972. Han omtalte kræfter, der forsøger at forhindre en europæisk sikkerhedskonference, og sagde:

„Der spredes f. eks. den absurde idé, at forslaget om at holde konferencen og vor politik i Europa i almindelighed er rettet imod at lægge en mine under Det europæiske økonomiske Fællesskab. Dette kræver helt åbenbart en klargørelse. Sovjetunionen overser langt fra den faktiske eksisterende situation i Vesteuropa, herunder eksistensen af en sådan økonomisk gruppering som fællesmarkedet og dets udvikling. Vor forbindelse med deltagerne i denne gruppering vil naturligvis afhænge af den grad, i hvilken de på deres side anerkender de realiteter, der eksisterer i den socialistiske del i Europa.“

Der er herefter ikke tvivl om, at der for Sovjetunionen eksisterer en nær sammenhæng mellem sikkerhedsforhandlingerne og fællesmarkedets udvidelse, og at man altså ikke har set fællesmarkedets udvidelse som nogen trussel for denne afspændingslinje. Tror man virkelig på, at en udsoning ville være mulig i netop disse måneder, hvis fællesmarkedets udvidelse opfattedes som en aggressiv handling? Tror nogen på, at Østeuropa, som selvfølgelig ikke kun ser på dette i et kort perspektiv, men anlægger en langtidsvurdering, ville gå ind i disse forhandlinger, hvis man opfattede fællesmarkedet som et potentielt centrum for en vesteuropæisk aggression? Selvsagt ikke. Og omvendt: hvis fællesmarkedet var et sådant centrum for aggression, kan jeg ikke forstå, at det netop er i udvidelsesperioden, Vesteuropa har søgt en udsoning mod øst.

Noget tilsvarende finder vi, hvis vi betragter handelspolitikken. Der er handelspolitisk ikke tale om, at fællesmarkedet er en blok vendt imod det øvrige Europa og mod

Østeuropa. Tværtimod har fællesmarkedet oplevet en større stigning i sin samhandel med Østeuropa end f. eks. de skandinaviske lande, hvilket jeg også synes er en tankevækkende understregning af, at der ikke er tale om et stykke blokpolitik.

Romtraktaten er en aftale om økonomisk samarbejde, men har selvsagt politiske virkninger. Vi kan konstatere, at den politiske virkning, det har haft i Europa, har været positiv. Afspændingen og EF's udvidelse er gået hånd i hånd. Jeg vil her gerne citere, hvad den vesttyske udenrigsminister Scheel sagde den 30. januar 1970, fordi det er et karakteristisk udtryk for den tankegang, jeg her har refereret:

„Vestpolitik og østpolitik står til hinanden i et funktionelt forhold. Jo mere samstemmighed, samarbejde og enighed vi når i vesten, så meget des mere bevægelsesfrihed vinder vi mod øst, så meget mindre kan vore østpolitiske initiativer misforstås som en nationalstatslig enegang.“

En klar sammenhæng imellem de ting, som her understreges af den vesttyske udenrigsminister, vil kunne genfindes i utallige udtalelser af de ledende vesttyske politikere.

Jeg vil herefter vende mig til spørgsmålet om folketingets placering i hele den fremtidige markedspolitik ved dansk medlemskab af fællesmarkedet. Der eksisterer to problemer vedrørende den demokratiske kontrol. Der er spørgsmålet om dette tings kontrol med den danske regering og den danske regerings optræden inden for fællesmarkedet, og dernæst er der spørgsmålet om den demokratiske kontrol på fællesskabsplan.

Hvad det første angår, er det nødvendigt at slå fast, at der ikke sker nogen som helst ændring i folketingets kontrolmulighed over for regeringen. Regeringen må forud for tilslutning til vigtige beslutninger i Ministerrådet søge politisk rygdækning her i tinget. Ved almindelige udenrigspolitiske aftaler er det almindeligt, at en regering indgår aftaler og først derefter henvender sig til parlamentet for at få aftalerne ratificeret. Ved medlemskab af EF vil det være anderledes. Der vil regeringens tilslutning i Ministerrådet skabe umiddelbar ret og dermed få virkning i Danmark, og derfor må regeringen søge tilslutning på et tidligere tidspunkt.